

Министерство на земеделието и храните

**Оперативен анализ
за основни земеделски култури**

(Бюлетин № 1/2025)

София, 15 януари 2025 г.

Съдържание

1.	Проведени основни мероприятия в растениевъдството през 2024 г.	3
1.1	Реколта от есенници	3
1.2	Реколта от слънчоглед и царевица за зърно.....	4
1.3	Площи и производство на тютюн	4
1.4	Площи и производство на зеленчуци	5
1.5	Площи и производство от трайни насаждения	6
1.6	Площи и производство от етерично-маслени култури	6
2.	Есенна кампания.....	7
3.	Външна търговия с основни земеделски култури	7
3.1	Зърнени и маслодайни култури	7
3.2	Плодове и зеленчуци	8
4.	Цени	9
4.1	Зърнени и маслодайни култури	9
4.2	Плодове и зеленчуци	10

Забележки: Материалът включва оперативна информация относно проведените основни селскостопански мероприятия по данни от областните дирекции „Земеделие“, Интегрираната система за администриране и контрол (ИСАК) и общински служби по земеделие, които нямат статистически характер, а служат само като ориентир за текущото състояние на пазара.

**1. Проведени основни мероприятия в растениевъдството през 2024 г.
(окончателни оперативни данни, отчетени към 19.12.2024 г.)**

1.1 Реколта от есенници

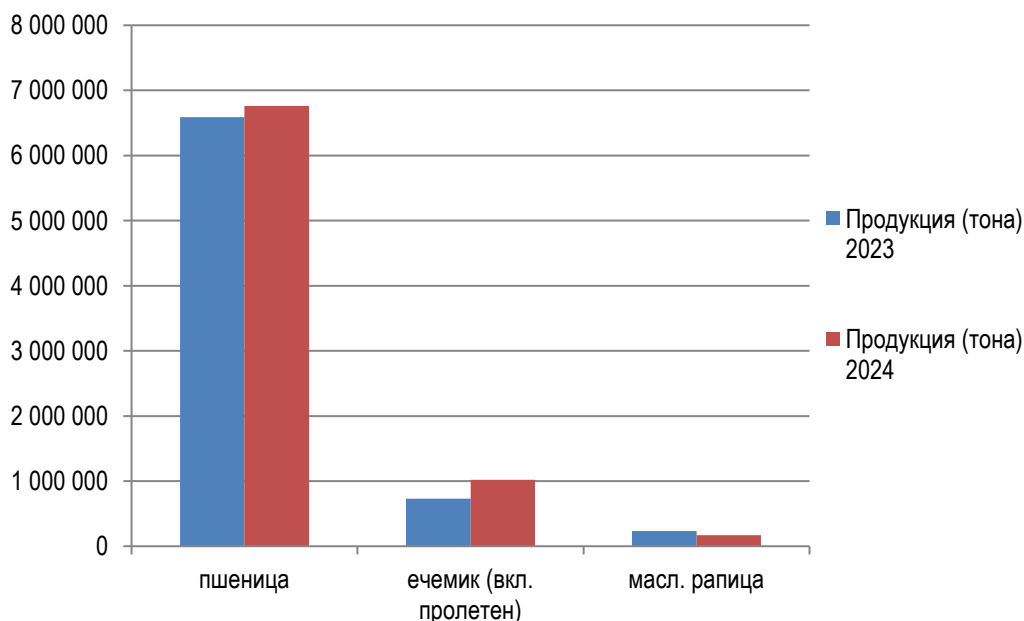
По окончателни оперативни данни, през 2024 г. производството на пшеница е с 2,6% над нивото от предходната година, за което допринеса повишената продуктивност от декар. При значително повече засети площи и малко по-висок среден добив, реколтата от ечемик бележи ръст от 39,9% на годишна база. По-малко са произведените количества маслодайна рапица (с 26,2%), ръж (с 25,1%) и тритикале (с 6,2%), главно вследствие на редуциране на реколтираните площи.

Реколта от есенници през 2024 г.

	Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
пшеница	1 214 456	1 192 834	6 588 680	6 759 353	543	567	-1,8%	2,6%	4,4%
ечемик (вкл. пролетен)	137 719	188 187	728 560	1 019 088	529	542	36,6%	39,9%	2,5%
маслодайна рапица	88 616	69 132	232 729	171 682	263	248	-22,0%	-26,2%	-5,7%
ръж	8 025	6 357	19 686	14 738	245	232	-20,8%	-25,1%	-5,3%
тритикале	21 242	19 404	79 555	74 619	375	385	-8,7%	-6,2%	2,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ
Забележка: Площите за реколтиране за зърно се изчисляват като от засетите площи се извадят пропадналите площи и площите, прибрани като цяло растение за фураж

Продукция от основни есенни култури през 2024 г., сравнено с 2023 г.

1.2 Реколта от слънчоглед и царевица за зърно

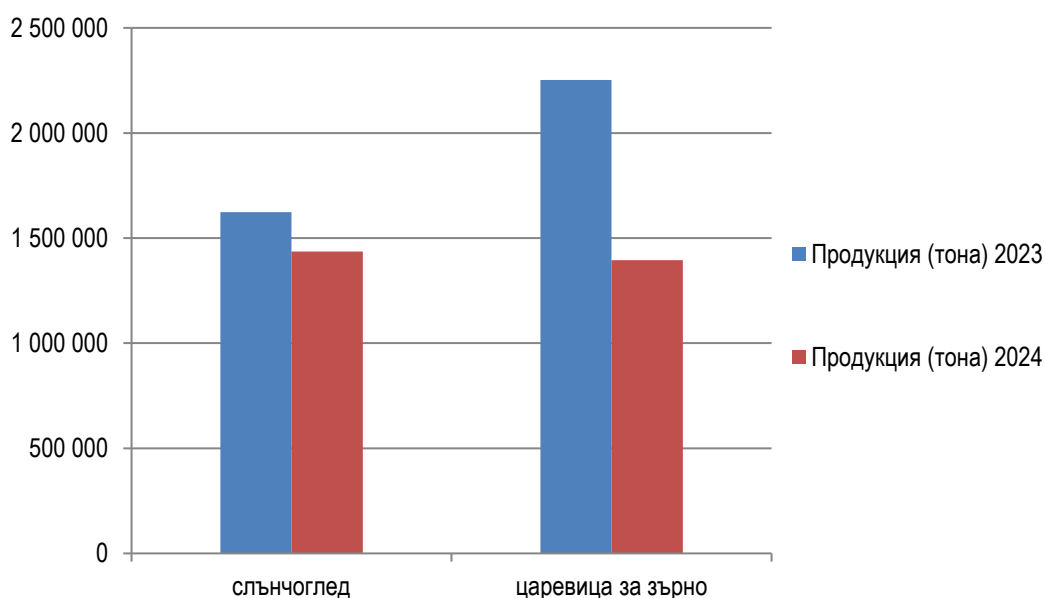
Последните оперативни данни за 2024 г. сочат намаление на производството на слънчоглед и царевица за зърно съответно с 11,5% и 38% спрямо предходната година. Основна причина за по-слабата реколта `2024 от пролетници са неблагоприятните климатични условия, довели до спад на средните добиви от единица площ, като при слънчогледа този негативен ефект е компенсиран донякъде от по-големия размер реколтирани площи.

Реколта от слънчоглед и царевица за зърно през 2024 г., ха

	Реколтирани площи (ха)		Производство (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Производство (тона)	Среден добив (кг/дка)
слънчоглед	860 039	921 805	1 623 214	1 436 697	189	156	7,2%	-11,5%	-17,5%
царевица за зърно	534 767	510 099	2 251 540	1 394 876	421	273	-4,6%	-38,0%	-35,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

Производство от слънчоглед и царевица за зърно през 2024 г. сравнено с 2023 г.

1.3 Площи и производство на тютюн

Отразявайки увеличението както на реколтираните площи, така и на средните добиви от декар, през 2024 г. производството на тютюн тип „Виржиния“ нараства с 34,3% на годишна база, а това на тип „Бърлей“ – с 45,1%. Събраното количество Ориенталски тютюн е с 9,7% под отчетеното за 2023 г.

Площи и производство на тютюн през 2024 г.

	Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Тютюн-Ориенталски	2 282	2 083	3 512	3 173	154	152	-8,7%	-9,7%	-1,3%
Тютюн-Виржиния	431	469	712	956	165	204	8,8%	34,3%	23,6%
Тютюн-Бърлей	140	192	295	428	211	223	37,1%	45,1%	5,7%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

1.4 Площи и производство на зеленчуци

През 2024 г. се наблюдава сериозен ръст на продукцията от дини (с 62%) и домати (с 33,2%) на открито, вследствие на съчетание от увеличение на реколтираните площи и на средните добиви. Макар и по-умерено, нараства и производството на пипер (с 3%), пъпеши (с 6,7%) и краставици от открити площи (със 7,4%). Същевременно, прибраните количества ягоди, зеле и картофи се свиват в рамките на 1,7% - 11,8%.

За разлика от полската продукция, общото производство на оранжерийни домати през 2024 г. намалява с 28,9% на годишна база, а на оранжерийни краставици – със 7,4%.

Площи и производство от зеленчуци през 2024 г.

	Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
Картофи	7 378	6 488	122 212	107 793	1 656	1 661	-12,1%	-11,8%	0,3%
Зеле	1 410	1 463	28 083	27 553	1 992	1 883	3,8%	-1,9%	-5,5%
Дини	3 635	5 631	76 822	124 428	2 113	2 210	54,9%	62,0%	4,6%
Пъпеши	2 778	3 252	26 727	28 522	962	877	17,1%	6,7%	-8,8%
Пипер на открито	2 246	2 246	37 853	38 970	1 685	1 735	0,0%	3,0%	3,0%
Домати на открито	2 148	2 524	49 926	66 519	2 324	2 635	17,5%	33,2%	13,4%
Краставици на открито*	380	477	7 154	7 684	1 883	1 611	25,5%	7,4%	-14,4%
Ягоди на открито	872	837	5 964	5 862	684	700	-4,0%	-1,7%	2,3%
Домати в оранжерии	532	513	56 627	40 271	10 644	7 850	-3,6%	-28,9%	-26,2%
Краставици в оранжерии*	426	425	51 331	47 539	12 050	11 186	-0,2%	-7,4%	-7,2%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

* Включва и корнишони

1.5 Площи и производство от трайни насаждения

Като цяло, климатичните условия през 2024 г. благоприятстваха развитието на трайните насаждения, в резултат на което при почти всички основни наблюдавани плодове се отчитат по-високи средни добиви от декар. В съчетание с увеличение на реколтираните площи при повечето овощни култури, това води до нарастване на прибраните количества десертно грозде, сливи, малини, череши, вишни, орехи, круши, кайсии и праскови с между 2,1% (десертно грозде) и 50,3% (праскови) на годишна база. По-ниска продукцията през 2024 г. се регистрира при ябълките (с 12,5%) и виненото грозде (с 13,1%).

Площи и производство от трайни насаждения през 2024 г.

	Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
ябълки	4 243	4 027	43 048	37 660	1 015	935	-5,1%	-12,5%	-7,9%
круши	561	624	2 956	3 598	527	577	11,2%	21,7%	9,5%
праскови	1 765	2 539	12 134	18 242	687	718	43,9%	50,3%	4,5%
сливи	8 935	9 208	54 156	56 381	606	612	3,1%	4,1%	1,0%
кайсии	2 220	2 878	11 560	16 109	521	560	29,6%	39,4%	7,5%
череши	9 843	10 190	46 331	50 273	471	493	3,5%	8,5%	4,7%
вишни	1 009	1 106	3 281	3 746	325	339	9,6%	14,2%	4,3%
орехи	8 043	8 454	6 255	7 465	78	88	5,1%	19,3%	12,8%
малини	1 752	1 737	6 307	6 600	360	380	-0,9%	4,6%	5,6%
лозя винени	29 231	28 125	148 992	129 402	510	460	-3,8%	-13,1%	-9,8%
лозя десертни	2 695	2 586	12 378	12 642	459	489	-4,0%	2,1%	6,5%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ

1.6 Площи и производство от етерично-маслени култури

Добитото количество розов цвят през 2024 г. е с 19,8% повече на годишна база, като е налице увеличение както на реколтираните площи, така и на средния добив. Обратно, при лавандуловите насаждения се отчита по-малък размер реколтирани площи и по-нисък среден добив от декар, което води до спад на продукцията с 27,9%.

Площи и производство от етерично-маслени култури през 2024 г.

	Реколтирани площи (ха)		Продукция (тона)		Среден добив (кг/дка)		Изменение на годишна база, %		
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	Реколтирани площи (ха)	Продукция (тона)	Среден добив (кг/дка)
маслодайна роза	4 631	4 783	14 074	16 855	304	352	3,3%	19,8%	15,8%
лавандула	13 510	10 698	54 329	39 163	402	366	-20,8%	-27,9%	-9,0%

Източник: Оперативни данни от областните дирекции „Земеделие“, ИСАК и ОСЗ, обработени от МЗХ.

2. Есенна кампания

Към края на 2024 г. засетите площи с пшеница за следваща реколта са с 3,9% над нивото отпреди една година. Повече са и площите с ечемик (+12,9%), маслодайна рапица (+2,7%) и ръж (+5,9%). Единствено при тритикалето се регистрира леко намаление на годишна база – с 2,4%.

Засети площи с есенници през 2024 г. (ха)

	2023	2024	Изм., %
пшеница	1 100 072	1 142 915	3,9%
ечемик	144 692	163 412	12,9%
маслодайна рапица	98 480	101 094	2,7%
ръж	6 048	6 405	5,9%
тритикале	14 081	13 749	-2,4%

Източник: оперативни данни от областните служби „Земеделие“, обработени от МЗХ

3. Външна търговия с основни земеделски култури

3.1 Зърнени и маслодайни култури

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

По предварителни данни на НСИ, през периода юли - септември 2024 г. от страната са изнесени 2 006,1 хил. тона пшеница, което е с 15,5% по-малко спрямо аналогичния период на 2023 г. Експортът на ечемик нараства над два пъти на годишна база, до 570,1 хил. тона, а този на рапица – с 1,9%, до 61,4 хил. тона.

Износ на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През първия месец на текущата 2024/25 пазарна година (септември 2024 г.) се отчита по-слаб износ на царевица и слънчоглед спрямо предходния сезон, обяснимо с пониженото производство от реколта `2024. Годишното изоставане на експорта на царевица е с 86,3%, до 17 хил. тона, а при слънчогледа – с 60,4%, до 35,7 хил. тона.

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година юли - юни (пшеница, ечемик и рапица)

Макар и с 19,3% повече на годишна база, внесеното количество пшеница за периода юли - септември 2024 г. остава ограничено - 27 хил. тона. Доставките на рапица спадат с 31,6% спрямо същия период на 2023 г., до 22,3 хил. тона, докато тези на ечемик остават без съществена промяна – 667 тона (+0,1%).

Внос на основни зърнени и маслодайни култури с пазарна година септември – август (царевица и слънчоглед)

През м. септември 2024 г. в страната са внесени 186,7 хил. тона слънчоглед - с 91,5% над нивото отпреди една година. Импортът на царевица възлиза на едва 783 тона, при 954 тона по същото време на миналия сезон.

3.2 Плодове и зеленчуци

По предварителни данни на НСИ, от януари до септември 2024 г. в страната са внесени 212,6 хил. тона пресни зеленчуци и 276,5 хил. тона пресни плодове, което е съответно с 3,6% и 0,2% по-малко в сравнение със същия период на 2023 г.

Намалението на общия внос на пресни зеленчуци е главно вследствие на спад на доставките на картофи - с 5,6 хил. тона (15,9%) и на краставици и корнишони - с 2,8 хил. тона (13%). По-малко са и внесените тиквички (-3,1%), сладки пиперки (-3,9%) и патладжани (-24,2%). Същевременно, нарастват влезлите в страната количества домати (+1,9%), лук (+6,1%), гъби (+6,8%), зеле (+15%), марули (+32,8%) и бобови зеленчуци (над три пъти – основно грах).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци през периода януари - септември 2024 г., сравнено със същия период на 2023 г., тона

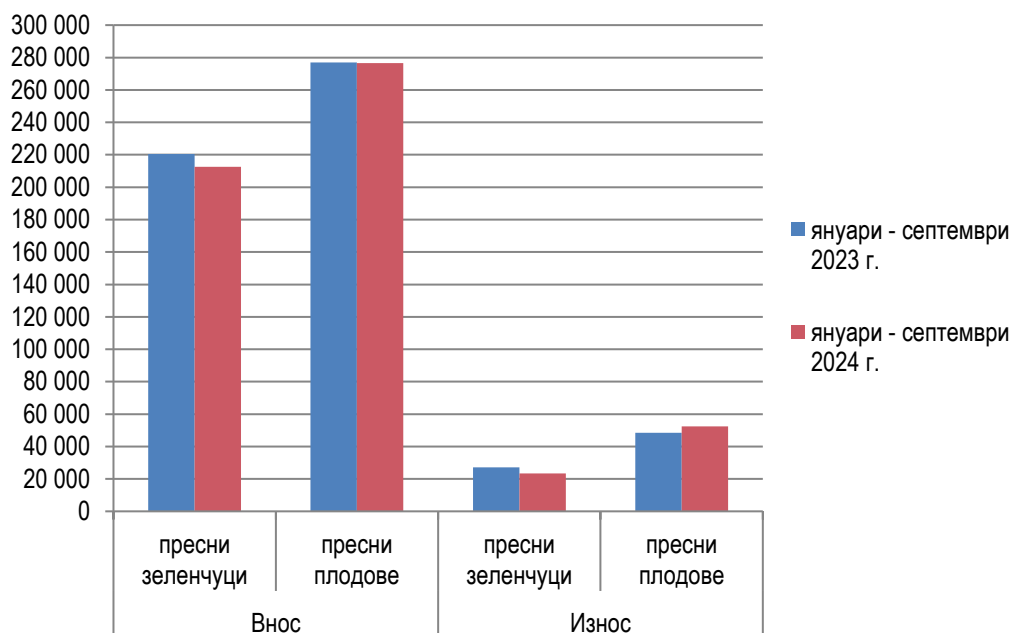
Поток	Продукти	януари – септември 2023	януари – септември 2024	Изменение на годишна база
Внос	пресни зеленчуци	220 426	212 597	-3,6%
	пресни плодове	277 040	276 476	-0,2%
Износ	пресни зеленчуци	27 179	23 377	-14,0%
	пресни плодове	48 451	52 382	8,1%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2024 г.), обработени от МЗХ
Бележка: „пресни зеленчуци“ включва търговията по тарифни кодове от 07010000 до 07099990, а „пресни плодове“ – търговията по тарифни кодове от 08010000 до 08109075.

При пресните плодове водещ остава вносът на цитрусови плодове и банани - общо 122,7 хил. тона (44,4% от целия внос на пресни плодове за периода), което е с 3,8% по-малко на годишна база. Следват доставките на ябълки, които нарастват с 29,4%, до 38,2 хил. тона. Вносът на круши, черупкови плодове и грозде е съответно с 16,2%, 29% и 38,5% над отчетения за деветте месеца на предходната 2023 г. Леко намаление се наблюдава при доставките на череши (-0,5%) и дини (-5,8%), а по-значително – при прасковите (-10,7%), ягодите (-19,2%), кайсиите (-21,3%), кивито (-38,1%) и пъпешите (-48,9%).

Внос и износ на пресни плодове и зеленчуци, тона

Предварителните данни за периода януари - септември 2024 г. сочат понижение на износа на пресни зеленчуци с 14% на годишна база, до 23,4 хил. тона и увеличение на този на пресни плодове с 8,1%, до 52,4 хил. тона.

При зеленчуците се наблюдава сериозно свиване на реализацията на външни пазари на домати - с 2,3 хил. тона или 19,6% и картофи - с 1,0 хил. тона или 87,2%. Изнесените количества тиквички, зеле, краставици, гъби и патладжани са с между 8,4% (тиквички) и 74,5% (патладжани) по-малко в сравнение с година по-рано. Увеличение бележи износът на сладки пиперки (+23,1%), лукови зеленчуци (+38,2%) и моркови и репи (над два пъти и половина).

Регистрираният износ на пресни плодове за деветте месеца на 2024 г. включва до голяма степен продукти, които не са произведени в България, в т. ч. най-вече цитрусови плодове – 22,6 хил. тона, с 10% по-малко спрямо същия период на 2023 г. Реализираните извън страната количества ягоди и праскови намаляват съответно с 40% и 53,8%. Същевременно, експортът на череша, вишни и грозде нараства неколкостранно, а този на дини, круши, кайсии и черупкови плодове – в границите от 5,8% (дини) до 79,1% (черупкови плодове).

4. Цени

4.1 Зърнени и маслодайни култури

Средно за страната, към 8 януари 2025 г. изкупните цени на основните зърнени и маслодайни култури са с между 0,5% (слънчоглед) и 3,3% (ечемик) над нивата от предходната седмица.

**Средни изкупни цени на основни зърнени и маслодайни култури
към 08.01.2025 г., лв./тон без ДДС**

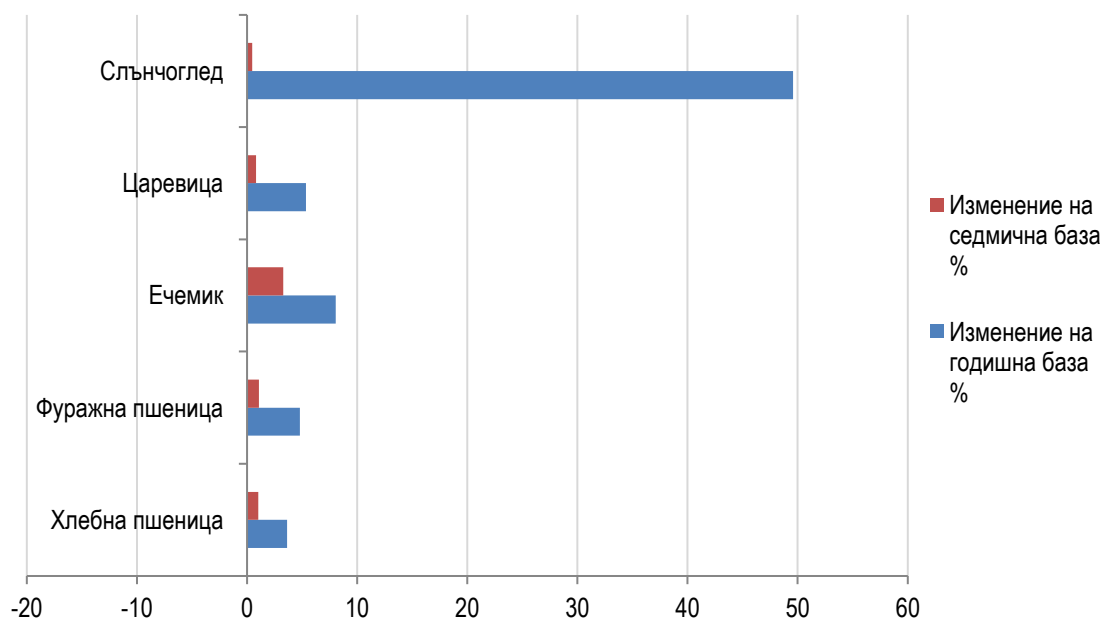
	10.01.2024	02.01.2025	08.01.2025	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
Хлебна пшеница	384	394	398	3,6	1,0
Фуражна пшеница	355	368	372	4,8	1,1
Ечемик	348	364	376	8,0	3,3
Царевица	356	372	375	5,3	0,8
Слънчоглед	700	1 042	1 047	49,6	0,5
Рапица	*	*	*	-	-

Източник: САПИ ЕООД (средноседмични цени); изчисления на МЗХ

* няма данни

Сравнявайки с аналогичния период на 2024 г., слънчогледът е поскъпнал с 49,6%, а зърнените култури – в рамките на 3,6% (хлебна пшеница) - 8% (ечемик).

**Изменение на изкупните цени на основни зърнени и маслодайни култури
към 08.01.2025 г.**

4.2 Плодове и зеленчуци

През периода 6 – 13 януари 2025 г. средните цени на едро на домати, краставици и ябълки на тържищата в страната се покачват респективно с 1,5%, 3,9% и 3,1% на седмична база. Без промяна остават цените на картофите и зелето.

**Средни цени на едро на основни плодове и зеленчуци за периода
6 - 13.01.2025 г., лв./кг**

	06.01.2024 - 13.01.2024	30.12.2024 - 06.01.2025	06.01.2025 - 13.01.2025	Изменение на годишна база %	Изменение на седмична база %
картофи	1,23	1,21	1,21	-1,6	0,0
домати	3,26	3,42	3,47	6,4	1,5
краставици	3,15	3,36	3,49	10,8	3,9
пипер (зелен)	*	*	*	-	-
пипер (червен)	*	*	*	-	-
зеле	0,85	1,32	1,32	55,3	0,0
дини	*	*	*	-	-
пъпеши	*	*	*	-	-
праскови	*	*	*	-	-
череша	*	*	*	-	-
ябълки	1,47	1,61	1,66	12,9	3,1
сливи	*	*	*	-	-
круши	*	*	*	-	-
десертно грозде	*	*	*	-	-

Източник: ДКСБТ; изчисления на МЗХ
* няма данни

Средната цена на едро на зелето бележи ръст от 55,3% спрямо същия период на 2024 г. По-умерено са нараснали цените на домати (с 6,4%), краставиците (с 10,8%) и ябълките (с 12,9%), докато картофите са поевтинели с 1,6%.

**Изменение на цените на едро на основни плодове и зеленчуци
за периода 6 - 13.01.2025 г.**

